

جدی بگیرید : آبکی بودن مدفوع طیور نشانه بیماری است

در 02 دی ۱۳۹۴. ارسال به [آخرین اخبار](#)

رطوبت بالا در مدفوع طیور نشانه خوبی از سلامت واحد مرغداری نیست و اگر این موضوع در حال افزایش و قابل توجه باشد به منزله وضع بحران در پرورش مرغها است که باید اقدامهای سریع به اجرا درآید.

باتوجه به فرایند هضم مواد جیره غذایی در روده مرغها بین ۴ تا ۸ ساعت، در صورت مشاهده شدن چنین وضعیتی باید با سرعت تمام و با نظارت کامل طی ۴۸ ساعت اقدامهای درست برای درمان پرندگان شروع شود.

مشکل فضولات مرطوب برای مدیران مرغداریها در زمره مسائلی است که میتواند به عوامل فراوانی مرتبط باشد. در بسیاری از موارد، شناخت این عوامل نیازمند داشتن تجارب و مهارتهای لازم از سوی مدیران مرغداری ها است. موضوع فضولات مرطوب یک پروسه مراقبتی و راهنماییکنده بوده که باید به سوالات کلیدی بسیاری پاسخ دهد.

علل روده‌های یا کلیوی

به طور کلی، علل فضولات مرطوب میتواند به ۲ شکل روده‌های و کلیوی دستهبندی شوند. فاکتورهای متفاوتی از قبیل برونشیت‌های عفونی ویروسی (IB) و یا اوکراتوکسینها قادر به آسیب وارد آوردن به کلیهها بوده که موجب افزایش ادرار و مرطوب شدن فضولات میشوند. همچنین افزایش ادرار امکان دارد به علت مصرف زیاد آب و یا به هم خوردن توازن الکترولیتها باشد.

ممکن است سیستم گوارشی تحت تاثیر تعداد زیادی از پاتوژنهایی که موجب آسیب وارد آوردن به این سیستمند قرار گرفته و تغییراتی در فضولات مرغها به وجود آورند. از سویی عوامل غیر عفونی وجود دارند که میتوانند سیستم گوارشی را تحت تاثیر قرار دهند.

علانمی که از بیماری در مدفوع طیور خبر میدهد

اولین چیزی که باید به آن توجه کرد وضع ظاهری مدفوع مرغها میباشد و نکاتی از قبیل مواد غذایی هضم نشده در مدفوع، مقدار آب موجود در آن و رنگ آن را باید مدنظر قرار داد. به عنوان مثال در صورتی که مدفوع زیاد آبکی و با رنگ روشن باشد، بدون آنکه ترکیبات سفید رنگ در آن دیده شود، میتواند به علت آسیب وارده به کلیهها باشد. امکان دارد که مدفوع دارای یک پوشش نارنجی رنگ بوده که تصور میشود به دلیل کنده شدن سلولهای دیواره مخاطی رودهها باشد. این حالت میتواند نشان دهنده آب زیاد در سیستم روده‌های به علت عفونتهای ناشی *Eimeria maxima* و سایر باکتریها باشد، اگرچه در صورتی که مرغها به مدت ۲ ساعت قادر به خوردن غذا نباشند نیز چنین حالتی نیز در مدفوع آنها دیده میشود. وجود مواد غذایی هضم نشده در مدفوع پرنده نیز میتواند نشانه مشکل روده‌های و هضم ضعیف غذا باشد.

اندازه‌گیری مقدار آب در مدفوع کار مشکلی است چرا که مدفوع میتواند آب زیادی از محیط اطراف جذب کند. یکی از روشهای اندازه‌گیری رطوبت مدفوع قرار دادن کاغذهای جذبکننده رطوبت بر روی زمین و سپس جمعآوری آنها پس از ریخته شدن مدفوع بر روی آنها است. آب جذب شده توسط کاغذ از خود یک دایره قابل رویت بر جا میگذارد که به عنوان معیار اندازه‌گیری و ثبت مقدار آب در مدفوع است.

اگرچه اندازه این دایره میتواند بر اساس نوع کاغذ، سن پرنده و زمان دفع و سایر موارد دیگر، متفاوت باشد، اما در هنگامی که به صورت قاعده‌مندی به کار گرفته شود میتواند نشانگر بخشی از علل رطوبت بالا در مدفوع پرندگان و بدتر شدن وضع آنها در آن زمان باشد.

بررسی بقایای موجود در قسمت مرکزی مدفوع میتواند سرنخهایی از به وجود آمدن این مشکل نشان دهد که شامل مواد غذایی هضم نشده و یا محتویات روده‌های است.

مرغها امکان دارد که به دلیل هرگونه عفونتی از غذا خوردن امتناع کرده اما به خوردن آب ادامه دهند که منجر به مدفوع آبی میشود. بنابراین توجه به نحوه مصرف مواد غذایی و آب در هنگام تولید مدفوع مرطوب دارای اهمیت است. خوردن غذا باید به طور روزانه افزایش یافته اما مصرف آب باید وضع ثابتی داشته باشد.

عفونی یا غیر عفونی؟

به طور کلی علل ایجاد مدفوع مرطوب را به ۲ شکل میتوان دسته‌بندی کرد: عفونی و غیر عفونی. تعداد زیادی از عوامل بیماریزا میتوانند در سیستم گوارشی ایجاد آلودگی کرده و مستقیماً موجب تغییراتی در مدفوع پرندگان شوند. مدفوع مرطوب ممکن است در نتیجه فعالیت یک عامل عفونی باشد، لکن اغلب عواملی چند جانبه داشته و مرتبط با تعدادی از پاتوژنها با اثرات منفی است. کوکسیدیوز، که در نتیجه عفونت روده‌های ایجاد میشود به علت فعالیت پارازیت‌های *Eimeria* که میتوانند موجب خونی شدن و سفت شدن مخاط و ظهور اثرات آن در مدفوع شود، میباشد. *E. maxima* موجب خونریزی در روده کوچک و سفت شدن مایع مخاطی آن میشود در حالی که *E. acervulina* تاثیر کمتری داشته و ممکن است به کاهش وزن به همراه آبی شدن مدفوع بیانجامد. در صورت مشکوک بودن به کوکسیدیوز باید نمونه‌های از پرندگان برای آزمایش به آزمایشگاه برده شود.

چگونگی معالجه و درمان

در صورت تشخیص کوکسیدیوز، توصیه میشود تا از داروهای *amprolium* ، *toltrazuril* و یا سولفونامیدها در آب خوردنی پرندگان استفاده شود و تاثیر این داروها را به دقت تحت نظر گرفت. در صورتی که مشکل همچنان برقرار باشد، نیاز است تا یک برنامه بررسی مجدد به منظور ارتقا مدیریت بیماری در دستور کار قرار گیرد. آلودگی کنترل نشده میتواند به خسارات اقتصادی قابل توجهی منتهی شده و موجب بروز بیماریهای ثانوی شود.

بازرسی آب و غذا

در صورتی که مدفوع آبی حالت شیوع داشته باشد باید کیفیت غذا و آب مورد شک و تردید قرار گیرد. مواد معدنی به مقدار زیاد (پتاسیم، سدیم، منیزیم، سولفور و کلر) میتوانند با افزودن به آب خوراکی پرندگان کمبودهای ناشی از مدفوع مرطوب پرندگان را جبران نمایند چرا که باید توازن الکترولیتی آنها برقرار بماند. در صورت ایجاد تغییرات در مدفوع، مدفوع مرطوب باید از نظر کیفیت مواد غذایی به سرعت مورد بررسی قرار گیرد. امکان دارد که یک تغییر در جیره غذایی و یا اختلال در مخلوط کردن موجب پایین آمدن کیفیت مواد خام گردد. همچنین باید میزان نمک و سایر املاح معدنی و نیز کیفیت و کمیت پروتئین، چربیها و کربوهیدراتها اندازه‌گیری شود. مواد چربی بدون کیفیت و گندیده نیز میتوانند موجب تولید مدفوع مرطوب گردند. همچنین موادی از قبیل گندم، جو، چاودار و کازاوا (تاپیوکا)، به علت داشتن پلی ساکاریدهای غیر نشاسته‌ای محلول میتوانند عامل مدفوع مرطوب باشند.

کاغذ تست مدفوع نشانگر چگونگی رطوبت مدفوع است و چنانچه غذای هضم نشده در مرکز آن وجود داشته باشد، این وضع میتواند دلایل متفاوتی داشته و نیاز به دلایل مقایسه‌ای بیشتری دارد. حرارت بالا و یا پایین هر دو میتوانند نامطلوب باشند و مضافاً مشکل مواد غذایی اهمیت بسیاری دارند. ذرات غذایی بسیار ریز موجب عبور آب از روده شده و عاملی در مدفوع مرطوب هستند. ترکیببندی مواد غذایی درشت و دانه کامل در تمام طول روده شده و عاملی در مدفوع مرطوب میباشدند. ترکیببندی مواد غذایی درشت و دانه کامل در تمام طول روده، شکل کامل حرکت میکنند. مایکوتوکسینها و مواد غذایی آلوده به قارچ نیز میتوانند عامل مدفوع مرطوب باشند. این مواد با تحت تاثیر قرار دادن کبد و کلیهها میتوانند تغییراتی به وجود آورده و موجب افزایش مصرف آب گردند. نهایتاً، شرایط محیطی نیز باید به عنوان عوامل به وجود آورنده مدفوع مرطوب مدنظر قرار گیرند. حرارت و رطوبت بالا در مرغداری میتوانند موجب افزایش مصرف آب و زیاد شدن آن در مدفوع

میگردد. در صورت وجود رنگ نارنجی در مدفوع این نشانه میتواند به علت غذا نخوردن پرندگان به مدت چند ساعت باشد و ارزش آن را دارد که مورد بررسی قرار گیرد